

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden pénteken legalább egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 4 frt, félévre 2 frttal fizethetnek elő, negyedéves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ (Dr. Hintz György, e. pénztárnokhoz), a lap szellemi részét illető közlemények az ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ (Gamauf Vilmos, e. titkárhoz) ezimzendők.

A hirdetési díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Lapfelügyelő bizottság: Paget János elnök; Berde Áron, b. Huszár Sándor, Mina János, Nagy Ferencz, Szabó Samu, Szentgyörgyi József.

Meghívás.

Az erdélyi gazdasági egylet folyó évi december hó 11-én délelőtt 10 órakor a városi tanácsház nagy termében **rendkívüli közgyűlést** tart, miről az egylet helyt lakó s vidéki tagjai azon kéréssel értesítettnek, hogy a kijelelt időben és helyen minél nagyobb számmal megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy: A nagy-buni birtok mi-kénti értékesítése.

Kolozsvártt, 1875. nov. 9-én.

Gróf Mikó Imre,
egyleti elnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Idei szőlőgazdaságunk.

A női szeszély nem változandóbb, mint volt ez évi időjárásunk; egy farsangi bohóc-estély tarkasága nem kirivóbb, mint volt ez évi szőlőgazdaságunk, ott jónál jobb, itt rosznál rosszabb tümenyeiben.

Nyugot- és közép-Európa lapjai nem találtak elég nagy szavakat szótáraikban kifejezésére a bőséges áldásnak, melylyel az ég kegye talán ez embernyom idejében soha sem látott mennyiségben árasztotta el szőlőhegyeiket.

Királyhágón tul száz kézzel is alig győzte a kádár munkáját, nehogy a föld nyelje el a dus termést, s nem volt ritkaság egy üres hordóért a másikat megtölteni cserébe.

És Erdélyben? mintha más anyák módjára természetanyánk is mostohább érzelmekeket táplálna — egyik mint a másik szülőtte iránt, gazdag tárháza ajándékait ugy osztogatta el, hogy kevésnek nagyon szükön, soknak ugyszólván semmi se jutott.

Nem egy vidéken kisértük beható figyelemmel szőlőink fejlődését, azon nap óta, mikor téli szemfedele alól feloldva a gondos anya ápoló szeretetével dajkáltuk hónapokon át, mig egy csalódással gazdagabban s egy meghiusult reménnyel szegényebben ujból meleg takaró alá fektettük. mint makranczos gyermeket, hogy kialudván hobortjait és uj erőt gyűjtván, majd tán szófogadóbb, illetőleg hálá-

sabb lesz s a rá pazarolt gond és fáradság után máskor jóért jóval fog fizetni.

Évek óta sajnos tapasztaljuk, hogy Erdélyben nem a negyedik, hanem majd minden év szökő év s az évszakok csak a naptárokban következnek természetesen renddel egymás után. A télszak elnyeli az előtavaszt, a nyár a rózsás virágos tavasz helyére tolaikodik be, majd a rideg november arcát ölti fel, s ismét a tél már szeptemterbe csaknem huszáros rohammal rabolja ki a gazda keziből a véres verejtéke után nyert kész áldást.

Ez hü képe a lefolyt évnek is.

Április hó nálunk a szőlőfakadás szokott ideje. Az öregek tapasztalása szerint akkor van kilátás jó borévre, ha Szt.-György napkor a szőlőskert kapujából vén szemmel is látható a fiatal szőlőlevél. Dehogyan volt az idén látható. A hó végén karikáztunk s míg kötöztük, úgy szólva zörgött a vessző kezeink közt, még a hét alvók mély álmát alutta, mintha soha se volna kedve többé új életre ébredni. A gyakorlott, olvasás és tudós iskola nélkül is bölcselkedő vinczellér csóválta a fejét s bizony nem ok nélkül, mert az ugrások a természeti világba is baljóslatuak.

Fagyos, zimánkos, többnyire nullpont körül vagy azon alól járó mérsékű április után rögtön nyár lett. Május folyvást tartó erős hőmérsékkel, mely néha árnyékban 25 fokig emelkedett köszöntött be. Csodával határos változás következett be. Nehány napra erdő-mező zöld bársony diszruhát öltött, a fák dus virágzatba pompáztak, s a ki a szőlőtökét május derekán lombozatának s levélzetének teljes diszében látta, alig hitte volna, hogy ez nem büvölet, alig hitte volna, hogy ez ékes ruházat azon csepletz, élettelen, tetszhalott venyigéből állott elő, melynek nagy részét ápril hó végén tűzre ítélte.

A rohamos kivirulás káros következményei nem maradhattak el. A három éven át uralgott szárazság a talaj tápját csakhamar felemésztette, s a tőke életerejét nemcsak megbénította, hanem továbbfejlődésében annyira megakasztotta, hogy első ékével s lombozatával kellett beérni egész éven át, sarok- és oldalhajtások verésére, később az első hajtások megizmosítására s megérlelésére képtelenné vált; tavaszi új ruhája már nyár közepéig viseltes ocska rongyá

lett, magát és gerezdeit fenntartani, táplálni, melengetni elégtelen.

Értünk az ez ideit némileg megközelítő esetet 1834-ben észleltünk. Akkor mint most ápril hava tulságosan zavaros s hideg volt. A hó vége felé roppant havazás állott be, mely még május első hetében is nemcsak a havasokat, de közvetlen hegyeket is leplelve borította. A hideg havas napokat rögtönzött meleg váltotta fel, s a fakadás, zöldelés roppant termés kíséretében rohamosan következett.

Am de napok folytán nagy lett a különbség fejlődésben, termésben és érésben.

34-ben paradicsomi időjárás volt május haván kezdve okt. végéig; napfény, meleg üdítő esőzéssel váltakozva, nap és éj vetekedtek termékenyítő hatásukban, s a legpraktikusabb mezőgazda dictálva se tudott volna kedvezőbb időjárást, a föld minden terményeinek minél jobb móddal való megérlelésére, s betakarítására kiszabni.

Mint az idén, már júliusban lágy szemet, s végén ért gerezdeket is leltünk, augusztusban sok helyen szüretelni lehetett volna, szeptemberben pedig a tulérettség s émeiyítő édesség miatt csakis a máskor megvetett fajokat, például a hóvizszöllő volt kellemesen élvezhető.

Igen de az idén a nyár s a jó időjárás csak a canicula derekáig tartott, s azután következtek be a valódi kutyánapok. Őszi képet s jelleget váltott egyszerre az idő, ködszerű hideg esőzésekkel, melyek a havazástól alig különböztek, hetekig tartó szelekkel, melyek néha romboló szélvészszé fajultak el. Mintha egy láthatlan égi test földünk és a nap utja közé furakodott volna. az erejét vesztett nap hideg fényvel világított, de termékenyítő, üdítő melegével a növényi élet fejlettségére alig látszott valami jótékony hatást gyakorolni.

Két egész hónapon át folyton tartó, kétes következményekkel terhes időjárás után a szőlész szőrszálon függő reménykedésének szept. 26-ának éjje vetett végett, melynek reggelén derék fagyra ébredtünk, levélzet és gerezd esontá lett fagyva. Valóba, ha normalis időjárás után mérlegeljük az év tartamát, a folyó év alig állott több, mint 3 becsületes hónapból.

Tekintve már az idei szőlőtermés mennyiségét és minőségét, mindkét tekintetben oly aránytalan-

ságokat mutat fel Erdély egész borföldre, melyeknek párját más években alig láttuk, de úgy a gazda mint a természetbuvár figyelmét nagy mértékben felköltik.

Ha borászati térképünkől (mely a végleges unio előtt készült) a partiumi megyék szőlőtelepeit kivesszük, a szoros értelemben vett Erdélyben kerek számmal 40—45 ezer hold szőlő van művelés alatt. Nagy termésnek örvendünk, ha holdanként 150—200 vedret szűrünk; (ritkaság, mint a fejér holló) 100 veder már jó termés (16 év alatt 2. 3. ízben) 50 és 100 között középtermés. (leggyakoribb eset.)

Közvetlen szemléletek, s szava bevehető egyének számítása szerint jelenben az erdélyi borföld termésének átlaga a középtermés mérlegén is jóval alább áll. Aligha tévedünk tehát azon feltevással, hogy az erdélyi bortermés átlaga a jelen évben nem sokkal haladja meg a másfél milliót erdélyi vedrekben számítva. Esnék e szerint egy holdra körülbelül 50 veder. Olyan szám, mely ha cseppentett méz volna is, (a mitől pedig nagyon messze áll) a rá fordított munkát alig fizetné meg; hát ha a minőséget tekintjük, ugyan hova deválválódik?

Ezen csekély átlag összegének rapartitíója — nem magunk, maga a természet tette azt — az egyes borvidékek és bortermelő községek szőlőtelepein élő bizonyíték, mikép idei bortermelésünk mennyiségét talán többre becsültük fel a valóságnál.

Itéletünket részint a sajátlag észlelt aránytalanságokra, részint az e tekintetben vett hiteles adatokra alapítjuk.

Allapodjunk meg a középmarosi borvidéknél. Ez a Kecztől Fejérvárig s Tordától Ozdig vonható keresztvonal szögei közt fekvő borföldet foglalja magába, tehát egyikét azon területeknek, melyen nagyon sok szőlőt jól művelnek, s kitűnő borok teremnek. Nagyobb aránytalanságokat a termésben mint ezen területen csaknem egyenlő éghajlat s egyenlő természetű tényezők hatása mellett alig lehet képzelni.

Gombáson, Marosujvár és Szilvás hegyein kitűnő termés, a Maros és Aranyos jobb partjait érintő hegyeken majd semmi.

Tordától kezdve Hadrévig közel ezer hold területen, alig esik egy holdra 5 erdélyi veder, vagy egy bécsi akó, míg az aranyosi hegylánc beszőgelésénél fekvő Kecze gazdag termésnek örvendett. És így tovább.

Speciális példát is hozhatunk fel. Torda város a catastralis felvételek szerint 600 hold szőlőt mivel. Összes bortermése — nagyítás vagy kicsinyítés nélkül mondjuk, nem volt több 2000 vedernél. Esik tehát egy holdra $3\frac{1}{2}$ veder. Kerül pedig egy hold művelése évenként 80, 600 hold után 48,000 frtba. Egy veder mustját 2 frtba számítva a deficit (ezen egyetlen iparágnál, nem számítva a mellék kiadásokat) de praesenti 44,000 frt. Épen jókor! mikor új adónemek róvattak ki, s hogy jó hazafi voltunkat annál fényesebben bizonyíthassuk be, a régiiek felemelése is kilátásba helyeztetik. Torda város (ugy mint Egerbegy és Felvincz) lakóinak tulnyomó többsége a borából nyert pénzzel szokta fizetni évi adóját, most csak direct adó cím alatt 30 ezer forint adót fizet (a forradalom előtt a fél vármegyével együtt 33 ezer frt volt adója.) Honnan és hogyan fogják azon összeget a jelen évi bortermés nagy és sok más iparág szintén nagy deficitje mellett akár a lelkesedés apályba levő fundussából, akár más házi vagy nádi bátran nyitva tartható pénztárból kiperéselni, kérdések kérdése?

(Vége köv.)

Egy pár szó hozzáadás „a váltóeke fontossága az erdélyi részekben“ czimű cikkhez.

Az „Erd. Gazda“ f. évi 47-ik számában tek. Bereczky Sándor urnak a váltóeke fontosságáról írott cikke megragadta figyelmemet, annyival inkább, mert már egy év óta én is váltóekét használva, feltettem volt magamban — annak rendkívüli előnyeit s kitűnő czélszerűségét felfejtve — gazda társaim figyelmét felhívni reá s a torda vándorgyűlésre is szándékom volt elmenni s gyakorlatilag bemutatni, — próbát téve; — de az elsőben rendkívüli elfoglaltasaim, az utóbbiban egy véletlenül közbejött s el nem mulasztható utazás akasztottak meg.

A váltóekének a fennemlített cikkben elmondott és eladott előnyei és czélszerűségéből legcsekélyebbet is levonni nem lehet; csak hogy a mint a tek. Bereczky ur magyarázatából, illetőleg kifejezéseiből veszem észre, a szász-földön használni szokott és már régi szerkezetű váltóekét, t. i. melynek kormányát minden barázda végével változtatni kell, ajánlja. Az én váltóekém nem ilyen szerkezetű, hanem: csoroszlya nélküli, két eke-vassal ellátva és három szarvval. Morvaországi eke (Sturzflug). Ennek egy nagy előnye van a cikkíró úr által ajánlott eke felett t. i. az időnyerés. Ugyanis t. B. úr azt mondja egy helyt, hogy a marha pihen „míg az eke elváltódik“; de az enyémnél, a hogy a ba-

rázdának vége van, a másik két szarvat kell megfogni csak s az ugyanezen oldalon levő második vas működik s így minden idővesztés nélkül foly a munka.

Igazán tapasztalataim után mondom, hogy nem tudom eléggé ajánlani figyelmébe a gazdaközönségnek, mert kimondhatlan eredményt lehet felmutatni vele, tekintve a munka minőségét, az időnyereséget és az állat-kimélést. Különösen mit t. B. úr is mond, s talán ez is volt legfőbb indoka az ajánlatra; t. i. a hegyes oldalakon való használata: megbecsülhetlen.

Bővebben nem fejtegetem, mert a fennebbi cikkben részletezve volt hasznossága, czélszerűsége, még csak azt teszem hozzá, hogy ha tek. B. S. ur nem ösmerné ezt az u. n. Morvaországi ekét s ohajtaná megismerni, megbizonyosodni czélszerűbb voltáról akár most, akár tavasszal, mikor in natura próbát is tehet vele, szívesen felküldök egy darabot megtekintés, megpróbálás végett, és ezt annyival inkább megtenném, mert ha egy tapasztalt elismert gazda vezetné be a gazdaközönség társaságába, talán szívesebb fogadtatásra s nagyobb elterjedésnek örvendene ezen eke, melyet legalább itt köztünk sehol sem láttam, mintha egy fiatal ujoncz mint magam is ajánlgatja.

Egyedüli célom csak az, hogy haladjunk egy kissé, ne álljunk mindég a már százados faekék mellett, hanem induljunk előre!

N.-Pestény.

Konya Ferencz.

A tordai vándorgyűlés jegyzőkönyve.

Második ülés.

Vasárnap, 1875. október hó 3 án. d. e. 10 órakor.

(Folytatás.)

Itt végezve teendőinket, átmentünk a mézes-máli hegybe, hol már messziről magára vonták figyelmünket a Weress Dénes, továbbá Lengyel Adám, Osztian Gerő, Szentpéteri Antal és Wolff Gábor tulajdonát képező szőlőtelepek. Ezen utóbb említett szőlőtelep köröskörül léczes kerítéssel van védve. Képzeltető, mennyire gyenge lábón áll itt a mezei rendőrség, hogy a tulajdonosok nem sajnálták hat hold kiterjedésű szőlőtelepeket oly nagy összegbe kerülhető léczes kerttel körülvenni. Önkéntelenül felsóhajt az ember, látva miként kell hosszú évek fáradozmainak gyümölcsét megvédeni s fohászodva ejti ki e szavakat: „mezei rendőrség jöjjön el a te országod”.

Ezen szőlőtelep ültetési rendszere a quadrát, mivelési módja a csapos karikás mivelés, mely legszebb eredményel dicsekszik és oly példásan van keresztülvive, hogy bátran mintaszőlőnek nevezhető. A szemlélő gyönyörrel telik el, látva a tulajdonosok szakismeretét, kitartó szorgalmukat, s talán a luxusig reá fordított költséget. Itt az egyesülés nem czivakodást, hanem a legszebb versengést szülte. Példát vehetnének ez uraktól sokan az országban. Mi szerencsét, kitartást és a vert utoni minél hosszab és boldogabb haladást óhajtottunk az uraknak. Láttuk itt a több nemes faju

szőlők közül a traminer megfélethős kiterjedésben mivelni, érdemesnek tartjuk annak kiemelését, mert a legszebb termést mutatta és tökéletesen el volt készülve, de főképp érdemesnek tartjuk azt azért kiemelni, mert a traminerre megmagyarázhatlan okból némely szőlőgazdák anathémát mondtak az újabb időben. Megmagyarázhatlan okból, mert a traminer mindenütt, hol csak ültetetik, nagyon dusan terem és a legkedvezőtlenebb időjárásnál is elkészül, minek következtében éghajlatunknak megfelel. Bora egyike a legjobbaknak. Ebből látható, hogy e faj mellett nagyon sok érv áll mig ellene egyetlen egyet sem hozhatni fel alaposan.

Most áttérünk a szőlőkerteknek egy fölötté fontos részére t. i. annak vízvezető csatornáira. Ez képezi a mi erdélyi szőlőtelepeink azon részét, melyre legkevesebb gondot fordítanak gazdáink, a minek következtése aztán az, hogy hosszú éveken át tett fáradság eredményét egy nagy zápor által képzett rohanó víz ereje pár percz alatt semmivé teheti. Fájdalommal kell bevallanunk, hogy a tordai szőlőbirtokosok, kiknek figyelme különben mindenre a legcsekélyebb részletig kiterjedni látszik, a szőlőtelep e fontos kívánalmára nagyon csekély gondot fordítanak, azért a csatornák alkalmazását nékiek nem tudjuk eléggé melegen ajánlani és figyelmeiket a nélkülözhetlen vízvezetőkire felhívni.

Zárom jelentésemet azzal, adja az ég, hogy a szőlészeti iránti előszeretet napról napra minél nagyobb kiterjedést öltsen és a kifejtett fáradságot minél nagyobb siker koronázza.

Vándorgyűlés a jelentést helyeslő tudomásul veszi.

7. Előadó: Kodolányi Antal.

A fekvésére nézve valóban gyönyörű s becsére nézve párját ritkító mező-nagy-esúni, Paget János úr tulajdonát képező szőlőtelep Gyérestől, honnét a bizottság kiindulását tartá, az innét Nagy-Csánba vezető országútban mintegy egy órányi távokra, egy délnyugatra nyitva álló völgykatlan dél-keleti oldalán terül el.

A szőlőtelep kiterjesztése 30 holdra van tervezve, a melyből azonban eddig még csak 14 $\frac{1}{4}$ hold van beállítva és pedig a következő fajokkal:

Som szőlő	1 hold.
Leányka „	1 „
Oporto „	1 „
Ezerjó „	$\frac{1}{4}$ „
Sauvignon	1 „
Semillon	1 „
Riesling	2 „
Szagos tramini	1 „
Carbenet sauvignon	3 „
„ franc	1 „
Merlot	1 $\frac{3}{4}$ „
Malbec	$\frac{1}{4}$ „

A talaj, melyet a szőlőtelep elfoglal, fekete kötött gazdag agyagtalaj, melyben tehát annak diszljése bizto-

sitva van. Megjegyzendőnek tartjuk itt, hogy a birtokos úr szavai szerint, miután az előleges munkáknál az tűnt ki, hogy sok helyen forrás fakad fel, a beültetett terület nagy része alagsövezve van. Az alagsövezés kavicsos történt. Ezen kívül a felszínen összegyűlő víz elvezetéséről is, igen czélszerűen vezetett árkok által van gondoskodva minden egyes — egy-egy holdat tevő táblánál.

A birtokos úr szives lévén a bizottsággal a talajnak előkészítését is közölni, azt, mint igen tanulságos dolgot, el nem mulaszthatjuk mi is apróra felsorolni. Ugyanis a talaj mélyítését (rigolirozását) a birtokos úr e telepnél nem kézi erővel, hanem egészben véve ekékkel eszközölteti, nevezetesen az előmivelés abból áll, hogy ősszel a talaj fel lesz szántva, közönséges ekével 6" mélyre, még pedig keresztbe oly formán, hogy minden ekét azután még a mélyítő eke követi, a mi ismét 6" porhanyítja fel a barázda fenekét, és így ősszel a talaj 12 hüvelyknyire lesz felporhanyitva meg mélyítve. Tavasszal azután újból fel lesz az szántva és pedig ismét keresztbe; de már ekkor egy erős 0 ekével, és nem 6 — hanem 9"-re, a melynek nyomába azután ismét a mélyítő ekét bocsátatja, és pedig ezt is 9" mélyen. Ezáltal a talaj tehát 18" mélyítést kapott, és ily módon előkészített talajba lesz azután berakva a vessző. Miből látszik, hogy daczára az igen költséges kézzel való talajmélyítés mellőzésének, a szőlővessző megfogamzása és diszlésére meg van téve minden, a mit csak e tekintetben megtenni lehet.

Az ültetése a soroknak teljesen a delejtű irányában történik és pedig úgy a sorok egymástól, valamint az egyes tőkék a sorokban 3 lábba vannak.

A tőkék sodronyra miveltenek a Guyot-féle rendszer szerint, azonban azon változással, hogy a karókimelés végett a sorokban csakis minden 2 1/2 ölre jön egy közönséges karó, a melyhez a két sorjával húzott sodronydrót szögekkel erősítetik meg. E két sodronyhoz erősítetnek azután a vesszők és pedig a tavaszi kikötésnél a meghagyott szál, vagyis termő vesszők az elsőhöz, az ugar vesszők a felső sodronyhoz. Az ugarvesszők a második kötözésnél 4 láb hosszúságban lehajlítottva, a felső sodronyhoz köttetnek, s azoknak ezentúl egyenesbe nővő vége, a második csonkázásnál egyszerűen egy kerti ollóval metszezik le, a mivel természetesen sok kézi munkát lehet megkímélni. Ezen a Guyot rendszertől eltérő mivelés mód előnyét a birtokos a valódi Guyot mivelés fölött abban helyezi, hogy 1-ör, kevesebb karó kell hozzá, 2-ör a második csonkázás, a mi különben ismét sok kézi erőt igényel, egyszerűen kerti ollóval eszközöltetik; s 3-ör, hogy az által, hogy az ugarvesszők a tőke fölött lehajlítva leköttenek, ez a termést kissébb jégverések ellen megvédeni képes. A sodronyok közül az első a földtől 1 1/2 láb magasságban erősítetik meg a karókhöz, s a második e fölött ismét 1 láb magasságban. A sodronyoknak a sorok végén való megerősítése is igen egyszerű, tudniillik faczövekekhez erősítetik az, melyek ferdén veretnek be a földbe, és ezen czövekek teljesen jól helyettesítik a

különbösen szokásos oszlopokat, és a czélnak teljesen megfelelnek, pedig tetemesen kevesebbe kerülnek.

A szőlő mivelése az egész telepen ekék s porhanyító ló kapákkal történik, a mi könnyen foganatosítható is, mivel az egyes táblák emelkedése úgy szemmérték szerint 20 foktól 30 fokig változik. A mivelésnél az eljárás a következő. Tavasszal legelőször is fel lesznek húzogatva kézzel az elfedett vesszők, s a tőke kerülete kapával kitakarítva, erre az ekével a föld a sorok között a tőkétől el bakhátra halmoztatik. A mint pedig e mivelés után a gyomok mutatkozni kezdenek, akkor a porhanyító lókapával lesznek kikapartva. E szőlőtelepen a szőlőmivelési eszközöket két egymás elé fogott ló húzza. A lókapával való porhanyítás azután annyiszor ismételtetik, a hányszor szükségesnek mutatkozik, és mindannyiszor a mikor csak a gyom a sodronyok alatt felveszi magát, az kézi kapákkal szokott elpusztittatni, mely mivelést azonban ritkán kell kétszernél többször egy évben ismételni, s természetesen, mivel csak kis tér kerül ily módon mivelés alá, az igen gyorsan is szokott végbemenni. A befedés szintén kézi kapával s lókapával eszközöltetik és pedig először el lesz takarva a vessző kézi kapával, s azután egy töltőgető ekével még több föld halmoztatik a tőkékre.

A szőlőeke s lókapa Armand nevű francia gyárostól való (czime: Armand Paris, fabricant a Aulnay Charente inferieur) az eke ára a gyárban 80 franc, a lókapáé 40 franc.

A lóval való mivelésnek minden nemét szives volt a birtokos úr gyakorlatban is bemutatni előttünk, s valóban az oly könnyű munkának tűnt fel s oly egyszerűnek, miszerint azt mindenütt ott, hol a talajviszonyok engedik, bátran ajánlani lehet.

Az eke úgy van szerkesztve, hogy az anélkül, hogy a tőkét megsérthetné, bemegy egészen a tőke alá, míg a lókapá elöl ugynevezett lúdlábkapákkal van ellátva, hátú pedig a felvágott gyomok felszínre hozatalára, boronafogakkal bír az.

A termést az idén gazdagnak mondani nem lehet, a mit részint a telep még fiatal voltának, részint talán annak is lehet tulajdonítani, hogy a francia fajok kevesebbet teremnek, de a mit azután a belőlük nyert borok finomsága van hivatva jó kezelés mellett pótolni.

A bizottság jelenlétében az idei termésből 3 fürt szőlő a czukortartalomra is megvizsgáltatván, az Oportó 19°, a Carbenet franc szintén 19° és a Carbenet sauvignon 20 1/2 fokot mutatott Babo mustmérőjén. A mi eléggé igazolja, hogy ezen szőlőfajok mily nagy jelentőséggel bírnak Erdély szőlőszetére nézve, midőn a leányka szőlőt kivéve, mely körülbelül hasonló czukortartalommal bír; a legtöbb hazai fajt oly savanyú, oly éretlen állapotban találta a szeptember 25-ki fagy, hogy azokból vegyi segítség nélkül jó bort előállítani aligha fog sikerülni. S hogy ezen s más korábban érő s neves bort adó borszőlő-fajoknak Erdélybe való beho-

zatala körül éppen Paget János urat illeti első sorban az érdem, azt — úgy hiszem — egész Erdély tudja s elismeri! Vándorgyűlés a jelentést helyeslő tudomásul veszi.

8. Előadó: Szabó Samu.

Mélyen tisztelt vándorgyűlés! Paget János ur gyéresi szőlőtelepének megvizsgálására kinevezett bizottság részéről van szerencsém, a csáni látogatás folytatása gyanánt, értesítésemet a következőkben megtenni:

Gyéres vasuti állomástól $\frac{1}{2}$ órányira, azon helyen, hol a vasut vonala az Aranyos és Maros vízmedencéjéét elválasztó hullámos dombvidéket először érinti és egy kis keletnyugoti irányú völgy déli szegélyén huzódik végig: a vasuti töltésről tekintve, szabályos félkörben látszik azon lankás oldal, melyet Paget úr 1864-en kezdve első szőlőültetvényeinek kísérleti telepéül választott.

A talaj televényes agyag; alatta alig $1\frac{1}{2}$ —2 lábnyi mélységben hatalmas kavicsréteg fekszik, mint az Aranyos ösmedrének rakodványa, honnan a folyam most, két lépcsőzettel alább vonulva folytatja futását.

A völgyben folydogáló kis patak, mely a mostani szőlőtelep aljában egykor mocsáros süppedéket alkotott, most szabályos vezetékben kanyarog és rétöntözésre fordítatik; a 2 holdnyi mocsáros lapály pedig, a kavicsstelepig leásótly mély gödrökkel elvezettetett, kiszárittatott és ma ritkás fákkal áll beültetve.

Maga a szőlővel betelepített terület, a közbe hagyott széles utak leszámításával 4 catastralis holdat foglal el, $\frac{1}{4}$ holdas táblácskákra osztva. A sorok 4 lábnyira, a tőkék 3 lábnyi távolságban ültetvék, minden $2\frac{1}{2}$ ölnyire egy-egy félőles kis karó s erre 2 sor vasdrót ráfeszítve; a termőfa mintegy 4 lábnyi hosszúságra metszve, az alsó dróton vízfektüleg van elnyujtva; az innen emelkedő termővesszőket a felsődrótra kötözik. A magfát, — többnyire 2—3 vesszőt, — a felső drótnál meghajtják és a drót hosszában végig fektetik, mely eként leveleivel és oldalhajtsaival a termővesszőket fedi. A sorok közeit az 1867-iki párizsi világtárlat óta ott szerzett és az onnan hozottak mintájára készített ekékkel mivelik.

(Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* Szives tudomásul! Valódiakul fölismert gyümölcsseimről a tavali kiadott „gyümölcsjegyzékem”-ben olvasható föltételek mellett az idén is szivesen szolgálók ojtóvesszővel mindazoknak, a kik e végett ideje korán értesíteni fognak. Mint-hogy pedig valódiakul fölismert gyümölcsseim száma az idén is szaporodott és pedig 6 cseresznye, 24 szilva, 42 körte és 28 almafajjal; kérném az illető megrendelőket, hogy a kívánt mennyiségben az általuk választandott fajok mellett még néhány igen kitűnő faj választását biznák rám, hogy így aztán ujabban tanulmányozott gyümölcsseimről is szolgálhassak vesszőkkel. Gyümölcsjegyzéket kiadni ez évben nem levén módomban, tavali gyümölcsjegyzékemmel szivesen szolgálók mindazoknak, a kik

ebbeli kívánatokról levélben vagy levelezési lapon értesíteni fognak. Mező-Kovácsháza, (Csanádmegye) decz. elején. 1875.

Bereczki Máté.

* Értesítés. A földmivelés, ipar- s kereskedelemügyi m. kir. ministerium által ezennel közhírré tétetik, miszerint a Zombor-város határában fekvő szőlőterületek, s a városi venyige-iskola telepei a kormány részéről kiküldött szakértő által tüzetesen megvizsgáltatván — teljesen Phylloxeramenteseknek találtattak.

* Az erdélyi pinczeegyletnek a budapesti borvásár alkalmával bemutatott borairól így ír a „Pesther Lloyd” gazdasági melléklapja: az egyletnek kiválóan finom és ó erdélyi fajborai tüntek ki, rieslingborai a legjobb eredeti rajnai borokkal versenyeznek, az 1827-iki herepei, 1862-iki küüllőmegyei, 1866-iki som, 1872-iki muskotály és riesling, 1866-iki bakator, 1862-iki rózsamáli, 1862-iki mezőségi, az 1872-iki vegyes veres borai, az 1872-iki carbenet és 1872-iki oportó bármely fejedelmi asztalnak is díszére válnék

* Borok árlejtése Veszprémben. A mint a lapok által előre tudatva volt, nov. 29-én volt a Ranolder-féle borok árlejtése Veszprémben, illetőleg a nov. 29-ki nap volt az, melyre a becsáron felüli ajánlatok elfogadására határidő volt kitűzve. Azt remélte mindenki, hogy úgy a bel-, mint külföldről számos ajánlatok fognak tétetni, de nagyon csalódtak, mert nem csak hogy egyetlen egy ajánlat nem tétetett, de még meg sem jelent a helyszínén több 2 borkereskedőnél (Babocsay József Kaposvárról és Láposy Ferencz Pestről.) Így egy második határidő fog kitűzteni, mely hogy mikor lesz, még nem tudatik. Az összes bormennyiség 740 akó, mely közt 200 akó aszu s az összes becsérték 33,190 frt, (H.)

* Személyi hír. Molnár Lajos, a kolozs-monostori m. kir. gazdasági tanintézet igazgatója az állami szolgálót oda hagyván, az igazgatói teendőkkel Vörös Sándor tanár bízott meg.

* A földmivelési ministerium költségvetésének tárgyalása deczember hó 2-án és 3-án folyt le a képviselőházban, aránylag elég simán. A gazdaság különböző ágainak emelésére előirányzott 50,000 frtot Simonyi Ernő töröltetni kérte, miután ezen összeg hasznossal úgy sem értékesíthető. Berzeviczy Egyed nemcsak szivesen megszavazza, de szeretné ha idővel több is fordítatnék e célra, Roth Keresztély az összegnek 100,00 frtra való emelését indítványozza a miniszter báró Simonyi Lajos az emelésnek pénzügyi tekintetből ellene van és reméli, hogy okszerűen ez összegből is ki lehet jönni. A gazdasági tanügy tételénél élénk vitára adott alkalmat a magyar-óvári akadémia német tanfolyama. Az összes tételek a pénzügyi bizottság javaslatai szerint szavaztattak meg, kivéve a lótenyésztési jutalmakat, melyekre a pénzügyi bizottság csak 12,00 forintot vett fel, míg a ház a miniszter felszólalására 15,617 forintot szavazott meg.

* A medgyesi földmivés iskola 187 $\frac{1}{3}$ tanfolyamáról szóló programja szekerítőségünkhöz beküldetett. A csinos kiállítású füzet első részében Kleinen János tanárnak egy jeles értekezését találjuk a növénybetegségekről, a második rész az iskolával foglalkozik. Igénytelen nézetünk szerint melyet nem csak a tanterv, hanem a vizsgák személyes látogatása nyomán magunknak alkothattunk, az elmélet tan nagyon is előtérbe lépett, mert télen hét, nyáron tíz óra jut hetenként oktatásokra és gyakorlati munkákra, miglen a tantárgyak 33,

illetőleg 29 órát vesznek igénybe az első, és 36 illetőleg 32 órát a második osztály féléveiben; mi a megfordított arányt helyesebbnek tartanók! Egy külön év a szőlészet és gyümölcsészetnek van szentelve. A tanári kar hét egyénből áll: 1 igazgató, 3 főtanító s 3 segédtanár, tanulók száma 18.

* A „Magyar Polgár“ nagy naptára. az 1876. évre is megjelent és szerkesztőségünkhez beküldetett. Pontosan szerkesztett csillagászati és czimtári, valamint változatos és érdekes szépirodalmi része a 60 krnyi olcsó árral egyetemben eléggé ajánlják e kedvelt naptárt.

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetések.

Gazdatisztül

ajánlkozik egy 28 éves fiatal ember, ki a kolos-monostori gazdasági tanintézetet jó sikerrel látogatta s külföldön is gazdasági tanulmányai bővítette, 1870 óta pedig erdélyi nagyobb birtoktesteken, mint gazdatiszt működött.

Beszél magyarul, oláhu és németül.

Bővebb felvilágosítással szíveségből a szerkesztőség szolgál. (30) (2-3)

JANKÓ VINCZE

CÉPGYÁRA KOLOZSVÁRTT.

A mult évi hivatalos statisztikai adatok szerint Erdélyben 181016 eke állott a földmivelés szolgálatára, melyek között csak 3967 vas eke találatott.

A cultura magasabb fokán álló államokban a vas-ekék általában tökéleteseknek tartatnak, mint a faekék, s azoknak elterjedése egyszersmind a gazdaszat fejlődési fokát jelzi.

Bátor vagyok jó hírünk és nevünk érdekében a t. cz. gazdaközönséget ezen körülményre megújítva figyelmeztetni s egyuttal értesíteni, miszerint gyári üzletem ez idő szerint kiválólag ekegyártással foglalkozik.

Ekéim az erdélyi földviszonyokhoz átalakítva

Gubicz, Vidats és Clayton-féle

minták szerint készülnek javított szerkezettel s mostani alakjukban a legkövetelőbb igényeket is kielégítik.

Ekéimet ötféle nagyságban készítettem. Az első számu legnagyobb, az ötödik számu legkisebb.

Az árak az ekék nagysága szerint következők: 25 frt, 22 frt, 20 frt, 18 frt, 16 frt; vastengelyű eketaligáé 14 frt, fatengelyű taligáé 12 frt. Levél által tett megrendeléseket is gyorsan és pontosan teljesítek.

Répvágók, szecsavágók, morzsolók, rosták, borsajtók, borfejtő szivattyúk gyáramban mindeukor kaphatók.

Megromlott gépek kijavítására is teljes készséggel ajánlkozik.

Kolozsvártt, 1875.

teljes tisztelettel

JANKÓ VINCZE

gépgyár tulajdonos.

(15) (25-26)

(1)

Bükkönyt, borsót, lenset,
paszulyt, len- és kendermagot
megvásárol

(50-53)

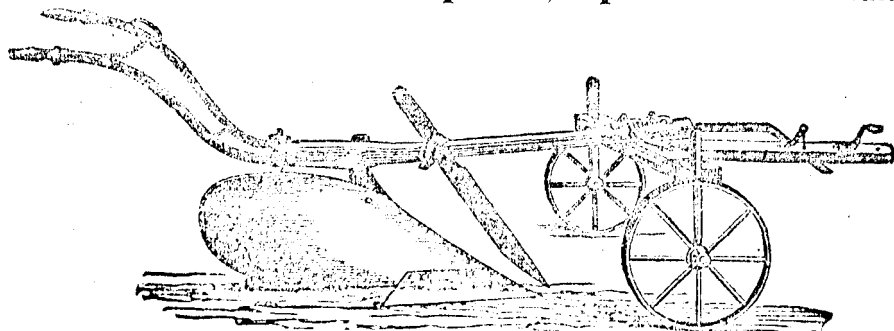
TAUFFER FERENCZ

Kolozsvártt.

Ajánlatok és minták bérmentve
kéretnek.

Gubicz László gazdasági gépgyára

Budapesten, Lipót-uteza 41-ik szám.

Ajánlja általános elismerésben részesült kitévő

Gubicz-ekéit,

ugyszinte magtakaróit, boronáit, rög-törőit, rostáit stb. jutányos ár mellett.

Árjegyzéket kívánatra bérmentesen küldve, megrendeléseket pontosan teljesít

Gubicz László.

(7)

(25-26)

VICTORIA biztosító társaság Kolozsvártt

(alapított 1865-ben).

A vagyommérleg- és forgalmi kimutatás kivonata: (1874. decz. 31.)

Összes bevételek kezdettől		Kiosztott nyereség kezdettől	
(1865)—1873. év végéig	16.229,161 f. 17 kr. o. é.	1874-ik év végéig	439.738 ft. 69 kr. o. é.
Bevétel 1874-ik évben	3.376.862 f. 82 kr. o. é.	Biztosítéki alap:	
összesen	19.606,023 f. 99 kr. o. é.	Alaptőke (ebből 1 millió forint teljesen befizetve) . . . 2.000,000 ft. — kr. o. é.	
Kifizetett károk kezdettől		Tartalék alapok az összes biztosítási ágakban . . . 1.369,989 ft. 32 kr. o. é.	
(1865)—1873. év végéig	5.355.856 f. 42 kr. o. é.	Évi tiszta díj bevétel . . . 1.500,000 ft. — kr. o. é.	
Kifizetett károk 1874. évben	1.324,799 f. 85 kr. o. é.	összesen . . . 4.869,989 ft. 32 kr. o. é.	
összesen	6.680,656 f. 27 kr. o. é.		

Biztosításokat fogad el:

- tűz károk ellen (ha villám által okozottak is) épületekre, gyárookra, készletekre, ingókra stb.
- jégkárok ellen teljes kártérítéssel;
- az ember életére minden módozatokban — és közvetiti
- a túlélési csoport biztosításokat.

Központi iroda: Kolozsvártt, főter 26. szám.

Vezérügynökségek: Bécs, Budapest, Grác, Prága.

Fő-ügynökségek: Arad, Brassó, Debreczen, Eszék, Győr, Kassa, Maros-Vásárhely, Nagy-Becskerek, Nagy-Enyed, Nagy-Szeben, Pozsony, Szeged, Temesvár és Triest. (4) (25—26)

Vidéki ügynökségek: a birodalom minden jelentékenyebb helységében.

A „VICTORIA“ biztosító társaság 10 éves működése alatt, kötelezettségének mindig hiven és pontosan megfelelven, bizalommal hívja fel a közönséget, biztosításait jövőre is első sorban ezen tisztán hazai és minden idegen elemtől ment intézet által eszközöltetni.

VICTORIA biztosító társaság igazgatósága.

P i a c z i á r a k.

A kolozsvári kereskedelmi s iparkamara hivatalos adatai nyomán.

A h é t i v á s á r		Egy osztrák mérő = 2 nagy véka					Egy mázsa		Egy bécsi öl	1 font
h e l y e	napja	tiszta b u z a	elegy b u z a	rozs	zab	törökbuza	széna	szalma	tüzifa	marha hus
á r a k r a j e z á r o k b a n										
Kolozsvár	decz. 9	390	295	240	150	150	105	85	—	25
Nagy-Várad	decz. 29	380—480	340—370	280—320	120—160	260—300	300	140	1500	24
Maros-Vásárhely	decz. 2	318	226	208	118	—	180	30	1240	18
Károly-Fehérvár	nov. 29	340	260	215	155	—	116	70	900	16
Nagy-Szeben	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brassó	decz. 31	388—455	361	290—312	135—141	318	—	—	—	18
Bosztercze	nov. 30	400	240	200	120	—	250	100	780	10
Nagy-Enyed	decz. 2	363	300	225	200	—	190	30	900	18
Szamosujvár	nov. 30	300	230	200	140	—	160	50	1400	15
Déas	nov. 30	400	360	210	130	—	300	70	800	16
Torda	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Erdélyi földtehermentesítési kötvény 76 frt 39 kr. — Ezüst árkelet 103.45

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjszabályzata.

	1-1		1-3		1-6		1-12		1-24		1-52	
	széri hirdetőkör											
	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.	frt	kr.
16/16 lap	14	—	36	—	70	—	120	—	200	—	360	—
8/16 „	7	—	18	—	35	—	60	—	100	—	180	—
4/16 „	3	50	9	—	17	50	30	—	50	—	90	—
2/16 „	1	75	4	50	8	75	15	—	25	—	45	—
1/16 „	—	90	2	25	4	40	7	50	12	50	22	50

Nagyobb hirdetéseknek külön kedvezmények.

Azonkívül 30 kr. bélyegdíj annyiszor, a hányiszor a hirdetés megjelenik.

A szíves megrendelésben világosan kérjük kitenni: mennyi helyet igényel a beküldő mellékelt hirdetése számára.

Hirdetéseket elfogadnak lapunk kiadó hivatala és a Gámán János örökösai nyomdájának központi irodája (főter gr. Gyula-ház) Mellékletek száranként 1 o. é. forintba számítatnak.

TARTALOM:

Meghívás. — Idei szőlőgazdaságunk. — Egy pár szó hozzáadás „a váltókeze fontossága az erdélyi részekben“ című cikkhez. — A tordai vándorgyűlés jegyzőkönyve. — Egyveleg. — Hirdetések. — Piacz árak.